

Beszámoló a Nógrád Megyei Kormányhivatal
Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály
tevékenységéről

2018.

Összeállította:
Dr. Gombik Zsuzsanna
főosztályvezető
megyei főállatorvos

Bevezetés

Az élelmiszerlánc szakmai felügyeletét jelenleg a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH), valamint a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti szervei látják el.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság országos ellenőrzési rendszere hivatott biztosítani, hogy kiszűrjük a nem megfelelő minőségű vagy hamisított, esetleg élelmiszerbiztonsági kockázatot jelentő élelmiszereket a teljes élelmiszerláncból.

Tevékenységünkről azonban nehéz beszélni anélkül, hogy megvizsgálnánk, hogy mit is értünk élelmiszerlánc, élelmiszerlánc-biztonság és élelmiszerlánc-felügyelet alatt.

Az elmúlt időszakban középpontba került az élelmiszerbiztonság és ez rámutatott arra, hogy különös figyelmet kell fordítani azon folyamatokra (tevékenységekre), amelyeknek hatása van vagy lehet az élelmiszerekre.

Ez viszont azt jelenti, hogy nemcsak az élelmiszerre közvetlenül ható folyamatokat, mint magát az élelmiszer-előállítását, élelmiszer-forgalmazást, hanem a hatásukat közvetve kifejtő folyamatokat pl. növényvédő szerek felhasználását, takarmány-előállítását, stb. is számításba kell venni.

E felismerés vezetett a "szántóföldtől az asztalig" elv megfogalmazásához, majd az élelmiszerlánc fogalom használatához.

Az élelmiszerláncban a felelősség három fél, a vállalkozó, az állam és a fogyasztó között oszlik meg. Ezek közül az élelmiszerlánc átfogó hatósági felügyeletének biztosítása az állam felelősségi körébe tartozik.

A teljes élelmiszerlánc biztonságossága érdekében a felügyeletnek valamennyi, az élelmiszerláncot alkotó folyamatra ki kell terjednie és ráadásul az egyes folyamatok valamennyi aspektusára.

„A termőföldtől az asztalig” elv és az élelmiszerlánc szemlélet

Az élelmiszerlánc-felügyelet alapvető célja az emberi egészség, az állatok és a nemzetgazdaság védelme. A felügyeleti munka alapelve az élelmiszerlánc-kockázatok minimalizálása a rendelkezésre álló erőforrások lehető leghatékonyabb felhasználásával. Ennek megfelelően az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok teljesülését. Az élelmiszerlánc összetettsége megköveteli, hogy azt tudományos megalapozottsággal és átfogó, megelőző szemlélettel „a termőföldtől az asztalig” – és integrált megközelítéssel vizsgáljuk. Az átláthatóság és nyomon követhetőség éppen ezért központi helyet foglal el a 2013-ban elfogadott Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia (ÉLBS 2013-2022) megvalósításában. A Stratégiában megfogalmazott jövőkép az, hogy az élelmiszerlánc-termékek mindenkor egészségesek, kiváló minőségűek és biztonságosak legyenek, előállításuk, kereskedelmük, felhasználásuk vagy fogyasztásuk során tudatosságot és felelősséget tanúsítson minden szereplő.

A jó működőképesség fenntartása átfogóbb hozzáállást, lánc-és hálózatszemléletet követel meg minden (szabályozási, szervezési, informatikai, kommunikációs stb.) szinten. A biztonságos, jó minőségű és megfelelő élvezeti értékű élelmiszerek fogyasztása összetársadalmi érdekünk. E paraméterek ismeretében tud a fogyasztó helyesen dönteni arról, hogy mi kerüljön az asztalára. A modern élelmiszergazdasághoz igazodó, korábbinál összetettebb szerepkört az élelmiszerlánc-felügyelet akkor töltheti be maradéktalanul, ha ismert, hiteles és elérhető az állampolgárok számára.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek kijelölése

A földművelésügyi miniszter és a Miniszterelnökséget vezető miniszter a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendeletben határozta meg az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős hatóságok feladatait és szervezetét.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) látja el a központi élelmiszerlánc-felügyeleti feladatokat. A területi szervek a fővárosi és megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági főosztályai és a járási hivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi osztályai.

A megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonságért és állategészségügyért felelős szervei látják el az élelmiszerlánc felügyeletének keretében az állat-egészségügyi, állatvédelmi, takarmány-higiéniaival, takarmányok biztonságával és minőségével, élelmiszer-higiéniaival, az élelmiszerek biztonságával, minőségével, a borászati termékek ellenőrzésével, az állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos irányítási és szervezési feladatokat.

A Kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági szakterületének ellenőrei ezeken kívül ellátják a must, bor, borpárlat és egyéb borgazdasági termékek valamint az alkoholos italok előállításával és forgalmazásával kapcsolatos területi állami és hatósági feladatokat is.

Az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET)

Az európai uniós jogszabályok 2007-től kezdődően minden tagállam részére kötelezővé teszik egy 3-5 évre szóló integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET) készítését. Ennek célja a növény-egészségügyi, állategészségügyi, állatvédelmi, élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó tagállami ellenőrzések hatékony végrehajtásának biztosítása.

A kedvező tapasztalatok rámutattak arra, hogy az élelmiszer- és takarmánylánc (a továbbiakban: élelmiszerlánc) szemléletet nem csak a hatósági szervezet, hanem a többéves terv tekintetében is célszerű alkalmazni.

Hatóságunk az ITNET keretében éves bontás szerint végzi az ellenőrzéseket a teljes élelmiszerláncban. Az ellenőrzési időszak egy évre vonatkozik, minden év április 1-től a következő év március 31-ig tart.

Az ellenőrzések és mintavételek számát a NÉBIH kockázatbecslés alapján központilag határozza meg a lehetséges veszélyek, az élelmiszerbiztonsági kockázatok, valamint a területi adottságok figyelembe vételével az ellenőrzendő létesítmények (élelmiszer-előállítók és forgalmazók) és élelmiszercsoportok vonatkozásában.

Az élelmiszer-előállító és -forgalmazó létesítmények ellenőrzése során a hatóság vizsgálja, hogy a végzett tevékenység feltételei illetve a forgalomba hozott élelmiszerek megfelelnek-e az Európai Unió és nemzeti jogszabályokban foglalt előírásoknak. Fontos, hogy a követelmények teljesítését dokumentumokkal is alá tudják támasztani, biztosítva ezáltal a nyomonkövethetőséget.

A kockázat alapú ellenőrzés alapvetően két ellenőrzés-típust használ: a létesítmény-ellenőrzés (folyamatellenőrzés) és a mintavételek (termékellenőrzés) egymásba fonódó rendszerét.

Az éves Élelmiszerlánc-felügyeleti Terv az Élelmiszerlánc Mintavételi Tervből, és a Tevékenység-ellenőrzési Tervekből és a Speciális Tervekből áll össze.

A hatósági ellenőrzés két fontos alappillére a kockázatbecslésen alapuló létesítményellenőrzési terv, valamint a monitoring vizsgálati program.

A létesítmény-ellenőrzés esetén a tevékenységek túlnyomó többségét a szelektív stratégiával (kockázati alapon) kiválasztott létesítmények ellenőrzései jelentik. A monitoring program az előállítás és a forgalmazás valamennyi szakaszára kiterjed és az élelmiszerlánc szemlélet érvényesítésével felöleli a takarmányok, a növényi és állati eredetű alapanyagok és az élelmiszerek vizsgálatát.

Élelmiszer – és takarmányvizsgálati mintavételi terv

A mintavételek esetén objektív (véletlenszerű, felmérő) terv készül. Ennek oka, hogy a hazai és nemzetközi (EFSA) kockázatbecslésekhez véletlenszerű mintavételekből származó adatok szükségesek, így a termékellenőrzések egy köre ezt az igényt szolgálja ki.

A termék-mintavételi terv magába magában foglalja többek között az élelmiszerek mikrobiológiai, kémiai biztonsági, reziduum-toxikológiai ellenőrzését és minőségellenőrzését.

A minőségellenőrzési terv szerint a hatóság az élelmiszerek minőségi paramétereit vizsgálja, ezen belül az élelmiszerek fizikai-kémiai jellemzőit, érzékszervi tulajdonságait, a csomagolását, jelölését, és a tömeg/térfogat értékeinek ellenőrzését. A Nógrád Megyei Kormányhivatal nem rendelkezik önálló laboratóriumi szervezeti egységgel. A Kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatainak ellátása során hatósági mintát vesz, az Élelmiszerlánc Mintavételi Tervben előírt minták vizsgálatát a NÉBIH Referencia Laboratóriumai valamint az Élelmiszerbiztonsági Centrum Nonprofit Kft. regionális élelmiszerlánc laboratóriumai végzik.

A Főosztály számára előírt monitoring mintavételi tervnek megfelelően a megyében előállított és forgalmazott termékekből 2017. április 1 – 2018. március 31. közötti időszakban a laboratóriumi vizsgálattal ellenőrzött élelmiszer- és takarmány minták száma: 542 db volt. A tárgyidőszakban az élelmiszerek biztonságával, összetételével illetve jelölésével kapcsolatos kifogásolások száma 68 db volt. Lejárt fogyaszthatósági/minőség megőrzési idejű termékek forgalmazása miatt 337 termék tétel forgalmazását tiltottuk meg. A megvizsgált tételek száma a monitoring mintavételi tervben előírt mintaszámnál mindig nagyobb, mert a helyszíni ellenőrzések során nyomkövetési a vizsgálatokat is végzünk, melynek célja az ismeretlen eredetű és nem igazolt származású élelmiszerek kiszűrése.

A jogszabályi előírásoknak nem megfelelő termékek esetében a hatósági eljárást lefolytattuk, a hibás termékek gyártóira és forgalmazóira összesen 5 829 955.- Ft élelmiszer-ellenőrzési bírságot szabtuk ki, jelölési hiba miatt 7 esetben figyelmeztettük az ügyfeleket. Elemezve a jelentősebb hiba okokat, az a korábbi évekhez hasonlóan, a lejárt fogyaszthatósági idővel vagy lejárt minőségmegőrzési idővel való forgalmazás volt.

Takarmánybiztonsági hiba miatt 11 esetben 51 db tétel kivonására került sor valamint 11 esetben szabtuk ki takarmány-ellenőrzési bírságot lejárt minőségmegőrzési idejű termékek forgalmazása miatt.

A borászati és alkoholos italok ellenőrzése során 92 db terméket mintáztunk meg. A vizsgált borok közül 4 hibás tétel forgalomból való kivonását rendeltük el továbbá 3 alkalommal összesen 150 000.- Ft. minőségvédelmi bírságot szabtuk ki, jelölési hiba miatt 2 esetben figyelmeztettük az előállítót.

Az összes megvizsgált tételre vonatkozó kifogásolási arány az előző ellenőrzési időszakhoz képest 14 %-ról 18 %-ra nőtt.

1. táblázat: A 2017. évben helyszíni valamint laboratóriumi vizsgálattal ellenőrzött összes termék tétel.

2017. évi termék ellenőrzések	
vizsgált hazai tételek (db)	
ellenőrzött hazai tételek	1226
- ebből kifogásolt hazai tételek	332
- - ebből forgalomból kivont hazai tételek	325
forgalomból kivont hazai mennyiség	2,288 t
vizsgált EU tagállami tételek	
ellenőrzött tagállami tételek	293
- ebből kifogásolt tagállami tételek	55
- - ebből forgalomból kivont tagállami tételek	53
forgalomból kivont tagállami mennyiség	0,036 t
vizsgált 3. országi tételek	
ellenőrzött 3. országi tételek	20
- ebből kifogásolt 3. országi tételek	10
- - ebből forgalomból kivont 3. országi tételek	10
forgalomból kivont 3. országi mennyiség	0,0022 t

Az állategészségügyi hatáskörben végzett tevékenység

- Létesítmény ellenőrzési feladatok:
 - állattartó telepek valamint az állattartással kapcsolatos egyéb létesítmények járványügyi ellenőrzéseinek száma: 45 db;
 - az állatállományok kötelező vizsgálatainak elvégzése, illetve a szolgáltató állatorvosok által történő munkavégzés ellenőrzése (TBC, brucellózis, EBL, KSP, PRRS, Aujeszky, szalmonella vizsgálatok, stb.);
 - állathullák, illetve állati eredetű melléktermékek megsemmisítésének koordinálása;
- Járványügyi monitoring vizsgálatok elvégzése illetve elvégzése (bluetongue: 960 db; KSP: 178 db; madárinfluenza: 270 db; Brucella melitensis: 892 db; veszettség: 52 db, BSE-TSE: 374 db)

2017. évben engedélyezési, nyilvántartási eljárások valamint 5 millió Ft feletti kártalanítási eljárások lefolytatására nem került sor.

Az egyes állatbetegségek és zoonózisok megelőzésével kapcsolatos vizsgálatok elvégzéséhez kapcsolódóan 259 hatósági bizonyítvány került kiadásra.

A Főosztály járványvédelmi ellenőrzései során az állattartó létesítményeknél a korábbiaknál kevesebb hiányosság került megállapításra, elsősorban a járványvédelmi berendezések részleges hiányát, illetve az előírt dokumentáció hiányosságait kifogásoltuk. A hiányosságok pótlását illetve megszüntetését felszólításunkra a tulajdonosok valamennyi esetben elvégezték, így büntetés kiszabására nem került sor.

A bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségek közül méhek nyúlós költésrothadása valamint sertések légző és szaporítószervi betegsége (PRRS) miatt kellett járványügyi korlátozó intézkedéseket foganatosítani (zárlat, leölés).

A PRRS miatti állategészségügyi korlátozó intézkedések kettő kislétszámú (100 db alatti sertés sertéslétszám) állományt érintettek. A betegség a fertőzött állományok felszámolásával (levágásával) megszűnt. Egyéb jelentős sertés betegségek (Aujeszky-féle betegség, brucellózis) tekintetében az ellenőrző vérvizsgálatok kedvező eredményűek voltak.

A fogékony kérődző állományokban folyó kéknyelv betegség elleni immunizálások e területen stabilizálták a járványügyi helyzetet, az értékesítések a juh és szarvasmarha állományokból zavartalanul folynak.

Működtetjük a nemzetközi állatszállítási információs rendszert (TRACES): nemzetközi állatszállítások esetében a célországba megfelelő formában kitöltött értesítést kell küldeni a szállítmány paramétereiről. Unióból történő beszállítás esetén a bejövő jelentés alapján ellenőrizzük a szállítást. Közvetlen kiszállítások sertés és baromfi állományból valamint kereskedelmi jelleggel házi húsevő (kutya) állományokból történtek.

Létesítmény-ellenőrzés, tevékenység ellenőrzés

Az ellenőrizendő tevékenységek (létesítmények) köre egy közös központi és területi kockázatbecslés alapján alakul ki. Az egyes létesítmények több jellemző alapján kerülnek kockázatbecslésre, pl: létesítmény alapbesorolása, állatfaj, tartási mód, hasznosítási irány, termelési adatok, szankciók stb.

Az egyes létesítmények elemzési szempontjai, kockázati szempontjai eltérhetnek, az alkalmazott check-listától függően.

Az adott évi erőforrások, feltételek alapján meghatározásra kerül egy pontérték (ellenőrzési ponthatár), ami felett a létesítmények ellenőrzésre kell, hogy kerüljenek.

A kormányhivatal élelmiszerlánc-felügyeleti szerveinek feladata az ellenőrzési tevékenységgel, a check-listák kitöltésével a kockázatbecslés segítése.

A 2017-2018. évi létesítmény-ellenőrzési terv a Főosztály számára Nógrád megye illetékességi területén 832 db hatósági ellenőrzést írt elő.

A terv szerinti ellenőrzéseket eseti ellenőrzések egészítik ki, melynek keretében az adott időszakra jellemző ágazatokra és értékesítési formákra kerül a hangsúly.

Eseti hatósági élelmiszer ellenőrzésre kerül sor új létesítmények nyilvántartásba vétele vagy engedélyezése esetén, más hatóságtól, civil szervezettől vagy a fogyasztók részéről érkező, élelmiszerbiztonságot érintő bejelentés nyomán, közérdekű bejelentés esetén továbbá az utóellenőrzések is eseti ellenőrzésnek minősülnek.

A tervezett ellenőrzések száma: 832 db

Az eseti ellenőrzések száma: 318 db

Összes ellenőrzés szám: 1150 db

A létesítmény ellenőrzési terv teljesítésével kapcsolatban jelentős változást jelentett az, hogy a létesítmények ellenőrzését a korábbi évek gyakorlatától eltérően nem az OÁIR webes moduljában kell rögzíteni, hanem 2017. április 1-jétől az Elektronikus Ellenőrzési és Ütemezési Rendszerben (EÜER) kell végrehajtani.

Az átállás két ütemben történt: először a takarmány-előállítók és az állati melléktermék feldolgozással kapcsolatos ellenőrzések végrehajtását végeztük el az EÜER rendszerben. 2018. évtől

kezdődően az ellenőrzések végrehajtását minden tevékenység vonatkozásában az Elektronikus Ütemezési és Ellenőrzési Rendszer támogatja.

Az EÜR rendszer elérhető a PC-s felületen illetve a NÉBIH által biztosított tabletek androidos rendszerén keresztül. A tabletekkel lehetőség nyílt arra, hogy a helyszíni ellenőrzés megállapításait a rendszer által generált check-lista alapján az ellenőrzés helyszínén rögzíteni lehessen.

2. táblázat: A 2017. évi tevékenység - ellenőrzés terv ellenőrzési számainak létesítmények szerinti megoszlása

Engedélyköteles létesítmények ellenőrzése	27
Bejelentésköteles létesítmények ellenőrzése	77
Étkeztető vendéglátó létesítmények ellenőrzése	364
Élelmiszer-forgalmazó (kereskedelmi) létesítmények ellenőrzése	332 ebből 144 kistermelő
Takarmány-előállító és forgalmazó létesítmények ellenőrzése	32

Az élelmiszer-higiéniai jogszabályok megsértése miatt 21 esetben élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot szabtuk ki, melynek összege 1 370 000. -Ft volt. Nyomonkövetési hiba miatt (nem igazolt eredetű termékek forgalmazása, kereskedelmi dokumentáció hiánya) 6 esetben 550 000. - Ft élelmiszerlánc-felügyeleti bírság került kiszabásra. Élelmiszer-higiénéjával kapcsolatos hiányosságok miatt 61 esetben figyelmeztetés szankciót alkalmaztunk, továbbá határidő megállapításával köteleztük az ügyfelet a nem megfelelések megszüntetésére.

Élelmiszer-forgalmazó hely ellenőrzése során 1 esetben súlyos élelmiszer higiéniai hiányosságok miatt tevékenység felfüggesztésére került sor.

2017-ben az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. Tv. (Ákr.) szerinti eljárási bírságot is kiszabtunk, a hatóság intézkedéseinek figyelmen kívül hagyása illetve a kötelező adatszolgáltatás elmulasztása miatt.

3. táblázat: Nógrád Megyei Kormányhivatal illetékességi területén nyilvántartott létesítmények száma 2017-ben.

Engedélyköteles élelmiszer-előállító	60
Bejelentés-köteles élelmiszer-előállító	189
Élelmiszer-forgalmazás kistermelőkkel együtt	1530
Kistermelői élelmiszer-előállítás és forgalmazás	528
Étkeztetés-vendéglátás, beleértve a kistermelői vendégasztalt is	1240
Takarmány-előállító és forgalmazó	97

A Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztálya (a továbbiakban: Főosztály) élelmiszerlánc-felügyeleti szervként a lánc szereplőiről (élelmiszer- és takarmányipari vállalkozások, állattartók) nyilvántartást vezet. 2017-ben 14 élelmiszer-előállító helyet vettünk nyilvántartásba, működési engedélyt a tárgyévben 1 db élelmiszer-előállító hely kapott.

Kölcsönös Megfeleltetés (KM) ellenőrzési terv

A Kölcsönös Megfeleltetés (KM) ellenőrzési rendszere szerinti tervezés során a mintakiválasztást a kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztálya végzi. Az ellenőrzésre kiválasztott ügyfelek körét 20-25%-os véletlenszerű és 75-80 %-os kockázatbecslésen alapuló mintavételi módszerek alapján határozzák meg.

A Nógrád megyében 2017-ben végrehajtott KM ellenőrzések száma: 76 db.

A megállapított hiányosságok elemzése

A laboratóriumban vizsgált termékek esetében a kifogásolások száma nagyságrendileg nem változott.

A termék vizsgálatok elsősorban minőségi, mikrobiológiai és érzékszervi követelményeknek való nem megfeleléseket tártak fel. Továbbra is gyakoriak a fogyaszthatósági és minőségmegőrzési idővel, illetve a címkézéssel, jelöléssel kapcsolatos jelölési hibák.

A laboratóriumi vizsgálatok kapcsán megállapított főleg minőségi (összetételi) hibák száma évek óta csökkenő tendenciát mutat, de élelmiszerbiztonsági hiba és az érzékszervi követelményeknek való nem megfelelések miatti intézkedésekre is sor került. Ez utóbbi kifogásoknak a száma jóval alacsonyabb volt, mint a lejárt termékek forgalmazása miatti jogsértések száma.

Összességében a takarmányok biztonsági és minőségi paraméterei nem mutattak jelentős változást.

Az ellenőrzött élelmiszer- és takarmánytételék kifogásolási aránya emelkedett (2016-ban 14 %, 2017-ban 18 %). A kifogásolási arány növekedése a lejárt fogyaszthatósági és minőségmegőrzési időn túl történt forgalmazásnak tudható be, ami élelmiszerbiztonsági hibának minősül.

2017-ben az élelmiszerlánc-felügyeleti ellenőrzések száma nőtt a 2016. évi ellenőrzés számhoz viszonyítva. Ennek oka, hogy jelentősen megnövekedett a „terven felüli”, eseti ellenőrzések száma. A hiányosságok továbbra is leginkább adminisztratív jellegűek, de strukturális, technológiai és általános higiéniai hibák is előfordulnak. Az ellenőrzések során feltárt nem megfelelések miatt figyelmeztetést adtunk, súlyosabb higiéniai hibák esetén élelmiszerlánc-felügyeleti bírsággal sújtottuk az ügyfelet. A hibák elemzése alapján megállapítható, hogy a legjellemzőbb ok továbbra is a vállalkozások anyagi helyzete továbbá a dolgozók élelmiszer-higiénéjével kapcsolatos ismereteinek hiánya. Legtöbb esetben nincs elegendő ember az adminisztráció elvégzéséhez és kevés az anyagi forrás a karbantartáshoz és fejlesztéshez. A figyelmeztetések kiszabásának továbbra is oka az ügyfél nem megfelelő adminisztrációs fegyelme és nem kellő tájékozódásuk az adminisztrációs és a működéshez szükséges követelményekről.

A létesítmények ellenőrzése során leggyakrabban higiéniai hiányosságokat állapít meg a hatóság. Az élelmiszer-vállalkozók számára a nyomonkövetés biztosítása az élelmiszerlánc minden szakaszában kötelező, az ezzel kapcsolatos hiányosságok leginkább az élelmiszer kereskedelemben és a rendezvényi forgalmazásban jellemzőek. Azonban évről évre kevesebb a hiba, a nyomonkövetés biztosítása javuló tendenciát mutat. A dolgozók egészségügyi alkalmasságának dokumentálásával kapcsolatos probléma ritkábban merül fel és elsősorban a kisebb kiskereskedelmi egységekben jellemző. Az engedély illetve bejelentés nélkül végzett tevékenység feltárására viszonylag kis számban kerül sor.

A 2017. év főbb adatait a 2016-os év adataival összehasonlítva elmondható, hogy a bírságok száma kissé megnövekedett, de a kiszabott bírságok összegét tekintve csökkenés tapasztalható.

Kijelenthető, hogy Nógrád megye élelmiszer-biztonsági megítélése 2017-ben a szankciókat tekintve nem változott.

4. táblázat: A 2017. évi szankciók kimutatása

	Takarmány-ellenőrzési bírság	Élelmiszer-ellenőrzési bírság	Élelmiszerlánc-felügyeleti bírság	Minőségvédelmi bírság (bor)	eljárási bírság	Figyelmeztetés	Tevékenység felüggesztése
Takarmány előállítás-forgalmazás	11 db 429 765-Ft		2 db 135 000-Ft			5 db	
Kistermelői élelmiszer előállítás		1 db 50 000-Ft	1 db 30 000-Ft		1 db 24 040-Ft		
Engedély köteles élelmiszer előállítás						3 db	
Bejelentés köteles élelmiszer előállítás						8 db	
Élelmiszer forgalmazás		50 db 4 093 660-Ft	11 db 820 000-Ft	3 db 150 000-Ft	3 db 23 780-Ft	22 db	1
Étkeztetés-vendéglátás		17 db 1 256 590-Ft	13 db 795 000-Ft		1 db 30 000-Ft	22 db	
Első magyarországi tárolási hely							

Társhatósági ellenőrzések

A kormányhivatali összevont ellenőrzési terv alapján 2017-ben 12 közös hatósági ellenőrzés került megszervezésre, melynek során az ellenőrzést végző szervezeti egységek (népegészségügyi, fogyasztóvédelmi, munkaügyi- és munkavédelmi szakterület) kiemelten vizsgálták az egyes időszakokhoz, ünnepkörökhöz kötődő sajátosságokat, meghatározott ellenőrzési célterületeket.

2007. óta rendszeresen, évente több alkalommal kerül sor a szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzésekre, amelyek keretében az ünnepi hagyományokhoz köthető illetve a szezonálisan jellemző élelmiszerekre és tevékenységekre koncentráva, országosan összehangolt, a teljes élelmiszerláncra kiterjedő ellenőrzést folytat a hatóság (tavaszi, nyári és téli szezonális ellenőrzés). Célja, hogy az időszakosan megnövekedett kereslet hatására megnövekedő áruforgalomban nagyobb eséllyel felmerülő szabálytalanságokat a hatóság feltárja, megelőzze. Az ellenőrzések kiemelt területei mindig azok az élelmiszer-ipari illetve élelmiszer-forgalmazó létesítmények, ahol az adott időszakban a várhatóan nagyobb mértékű termelés vagy megnövekedett forgalom várható.

A nyári szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés során három vendéglátó - ipari vállalkozással szemben élelmiszer-higiéniára vonatkozó jogszabályok megsértése miatt hatósági eljárást indítottunk és

élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot szabtuk ki, valamint egy élelmiszer-forgalmazó hely tevékenységét súlyos élelmiszer-higiéniái kifogások miatt felfüggesztette hatóságunk.

Vendéglátás ellenőrzések

A vendéglátó, étkeztető létesítmények működésében folyamatos javulás figyelhető meg, a figyelmeztetések száma, bírságok száma és összege csökkent. A vendéglátó létesítmények rutin ellenőrzésén feltárt legjellemzőbb hiányosságok a műszaki feltételek nem megfelelése, hűtőkapacitás hiánya, a kézmosás feltételeinek hiánya, kopott, szennyezett munkapultok, rozsdás munkaeszközök használata, a HACCP rendszerek hibás vagy hiányos működtetése, nyomonkövetéssel kapcsolatos hiányosságok és sok esetben a nem megfelelő személyi higiénia illetve takarítással kapcsolatos problémák fordultak elő.

Közétkeztetés ellenőrzése

A közétkeztetés minőségére ható programjaink keretében folytatódott a 2013. januárban indított gyermek közétkeztetésből származó ételek (ebédek) laboratóriumi érzékszervi vizsgálata, melynek során 2017. év végéig 14 menüsor vizsgálata történt meg.

A közétkeztetésben a kiszolgált készételek érzékszervi vizsgálatát tekintve - az ötlépcsős skálán minősítve – a menük 7 %-a nem megfelelő, 21 %-a átlag alatti, 36 %-a átlagos, 22 %-a átlag feletti, és 14 %-a kiváló minősítést kapott. Az eddigi adatok igazolják, hogy a készételek elkészítési helye és a fogyasztás helye illetve azok közelsége vagy távolsága, a készen-tartás és a nagy távolságokon történő szállítás, hatással vannak a minőségre. 2015-től a mozgó érzékszervi vizsgálóállomással a laboratóriumoktól távol eső étkeztető helyeken kiszolgált készételek érzékszervi minősítése is lehetővé vált. A 14 készétel érzékszervi vizsgálata közül 4 bírálata – külső megjelenés, állomány, íz, illat paraméterek alapján – a mozgó érzékszervi állomáson történt.

2017-ban a „minőségvezérelt közétkeztetés” program során Nógrád megyében minősített 24 létesítmény 13 %-a jeles, 21 %-a jó, 33 %-a közepes, 17 %-a elégséges és 16 %-a elégtelen, azaz nem megfelelt minősítést ért el. A leggyakoribb hiba a dolgozók nem megfelelő élelmiszerbiztonsági - és higiénés tudása, a meleg ételekhez biztosított ételkísérő dokumentáció hiányos adattartalma, az ételminta tárolásával, mennyiségével és jelölésével kapcsolatos nem megfelelések. Gyakran előforduló problémák közé sorolható az ételhulladék nem megfelelő tárolásának, elszállításának, dokumentáltságának hiánya, valamint takarítási-tisztítási utasítás előírásainak figyelmen kívül hagyása.

Az élelmiszer-biztonsági és minőségi hibák jelentős aránya ismeretterjesztéssel, szemléletjavítással, az ételkészítők képzésével, a munkaszervezés változtatásával, odafigyeléssel orvosolható.

2017-ben a kormányhivatal élelmiszerlánc-felügyeleti szerve egy esetben vizsgálta ki élelmiszer eredetű megbetegedés gyanúját. A megbetegítés közvetítői előrecsomagolt, hűtött étkezési csomagok voltak, amelyeket az élelmiszer-előállítójától az ország több pontjára szállítottak ki. Nógrád megye területén két intézménybe került a gyanús ételcsomagokból, a fogyasztók érzékszervileg nem kifogásolták az ételt, továbbá a népegészségügyi szerv megbetegedést nem jelzett.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv teljes körű helyszíni ellenőrzés lefolytatása mellett a kifogásolt termékből hatósági mintát vett, melyet akkreditált laboratóriumba küldött mikrobiológiai vizsgálat céljából. A vizsgálati eredmények az előállítás során alkalmazott nem megfelelő gyártástechnológiát, illetve az elégtelen hőkezelést támasztották alá.

Az eljáró hatóság az ételosztás helyén az ételosztással kapcsolatban élelmiszer-higiéniai és élelmiszer-biztonságra vonatkozó hiányosságot nem tárt fel, ezért az ügyet az ügyben keletkezett iratok megküldésével áttette az előállítás helye szerinti illetékes járási hivatal élelmiszerlánc-felügyeleti szervéhez.

Az afrikai sertéspestis (ASP) járványhelyzet alakulásával kapcsolatos hatósági feladatok szervezése és irányítása

Mivel 2018. márciusa óta a hazai állategészségügy legfontosabb feladata az afrikai sertéspestissel kapcsolatos járványügyi intézkedések megszervezése, végrehajtása és ellenőrzése, ezért erről a tevékenységről Nógrád Megye vonatkozásában bővebb tájékoztatást szeretnék adni.

Az ASP járványügyi helyzete 2017. év januárja óta tovább romlott Európában, ezért a Nemzeti Klasszikus Sertéspestis és Afrikai Sertéspestis Szakértői Csoport 2018. február elején részletes javaslatot fogalmazott meg az ASP behurcolásával kapcsolatos kockázat és ezzel összefüggésben az ország ASP szempontjából magas és közepes kockázatú területeinek meghatározására.

Az országos főállatorvos rendkívüli élelmiszerlánc-eseményre vonatkozóan állatjárványügyi intézkedést tartalmazó határozatot hozhat. 2018. március 8-án megjelent az országos főállatorvos 1/2018. számú határozata, melynek alapján Nógrád megye 53 vadgazdálkodási egységéből 23 területe a közepes kockázat alá került besorolásra. A határozat megjelenéséről valamennyi vadászatra jogosultat értesítettük. A határozat döntően a vadászatra jogosultak számára határozott meg feladatokat, azonban a sertéstartók és a szolgáltató állatorvosok számára is tartalmazott előírásokat, ezért az állattartók részére a kormányhivatal honlapján jelentettük meg tájékoztató anyagot, az állatorvosok részére pedig levélben adtunk felvilágosítást.

A határozat értelmében 2018. március 23-án az állategészségügyi és vadászati hatóság a megyei vadászkamara elnöke és a tájegységi fővadász részvételével megbeszélést tartott.

A vadászatra jogosultak részére a tájékoztatók megtartása jársonként megtörtént, az aktív közreműködésre kötelező határozatokat részükre kiküldtük, a vaddisznókból származó minták hétköznaponként 8-10 óra között átvételre kerültek. A hatóság további feladatai közé tartozott, hogy kategorizálja az illetékességi területén lévő sertésállományokat, külön nyilvántartást vezessen a kültéri sertésállományokról, a sertéstartók figyelmét hívja fel a járványvédelmi követelmények betartására, ellenőrizze az élelmiszer-hulladék (moslék) kezelésével kapcsolatos kockázatokat, a vadaskertek és kültéri házi sertéstartás helyének kettős kerítéssel való bekerítettségét valamint a kis- és nagylétszámú sertésállományok esetén gondoskodjon arról, hogy megfelelő számmal és gyakorisággal az elhullott sertésekből mintavétel és -küldés történjen a NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságra (ÁDI). Az 1. kategóriás besorolású állati melléktermékek ártalmatlanítására engedéllyel rendelkező szervezeteket (VGÜ, ATEV) aktív közreműködésre köteleztük. A vadászatra jogosultak az állati eredetű hulladék elszállítási igényeiket a területileg illetékes járási főállatorvosi hivatal felé írásban jelenthetik be.

Az OFÁ határozatból eredő feladatok végrehajtása jelentős többletterhet okozott a járási és megyei szinten meglévő, amúgy is létszámhiányos hatósági állatorvosok részére. Az NMKH vezetőit és az érintett járási hivatalok vezetőit – az előzetes szóbeli jelzés után – írásban is tájékoztattuk a várható jelentős adminisztrációs és ellenőrzési terhekről, a minden hétköznapra eső mintaátvételi és mintaküldési kötelezettségről valamint az állami kártalanításokhoz kapcsolódó kormányhivatali kifizetésekről.

A beküldött minták laboratóriumi jegyzőkönyveit a NÉBIH ÁDI március óta e-mailben küldi meg a Főosztálynak, ahol szétosztásra kerül járásonként valamint vadászatra jogosultanként és e-mailben a lehető legrövidebb időn belül megküldésre kerülnek az eredményközlők a megadott elérhetőségekre.

2018. május 28-tól folyamatosan, heti rendszerességgel kellett a megadott táblázatok kitöltésével jelentéseket küldeni az Országos Járványvédelmi Központ (OJK) számára.

Az első magyarországi pozitív eset 2018. április 20-án került kimutatásra egy Gyöngyös közelében talált elhullott vaddisznóból. Az afrikai sertéspestis a továbbiakban Magyarországon Heves és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében több helyen is megállapításra került, ezért a korábban kiadott határozat és utasítások hatályon kívül helyezése és az aktuális járványügyi helyzetre illetve kockázati szempontokra épülő új határozat kiadása vált szükségessé (2/2018. OFÁ határozat, 2018. június 12.).

Jelentős változás volt a korábbihoz képest, hogy megyénk területe az ASP szempontjából magas kockázatú és közepes kockázatú területekre tagozódott úgy, hogy az előbbihez 47, míg a közepes kockázati besorolásúhoz 6 vadgazdálkodási egység tartozott. Heves megye ASP szempontjából fertőzötté nyilvánított területén lévő Egererdő Zrt. működési területe a Mátra északi peremén Nógrád megye területére is átnyúlik, ennek következtében 3 megyebeli település közigazgatási területe részlegesen az „ASP szempontjából fertőzött” besorolásúvá vált.

A határozatban foglaltak alapján június 26-án az állategészségügyi és vadászati hatóság, a vadász kamara, a tájegységi fővadász egyeztető megbeszélést tartott az új feladatok végrehajtását illetően.

A határozat alapján kiemelkedő jelentőségű az ASP korai felismerése szempontjából minden vadászterületen az elhullott vaddisznókból történő laboratóriumi célú mintavételezés valamint a magas kockázati besorolású vadászati területeken a vaddisznó hullák szervezett keresésének beindítása.

A 2017/2018. vadászati évre jóváhagyott kilövési terv figyelembevételével a jelen vadászati év során a jóváhagyott kilövési terven felül a vaddisznó állomány gyérítése érdekében ún. diagnosztikai célú kilövéseket kell végrehajtani. A diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókat az állam az állategészségügyi hatóság által kiadott határozatok alapján kártalanítja. A vadásztársaságoknál keletkezett állati eredetű melléktermék ártalmatlanítása szintén állami költségre történik.

A vadászatra jogosultak az ASP elleni védekezésben beálló esetleges változásokról azonnal, elsősorban az általuk megadott elektronikus elérhetőségeken valamint a vadászkamara és a kormányhivatal internetes honlapjain kapnak értesítést.

Minden esetben, amikor a járvány szempontjából lényeges változás történ(t)ik, akkor a három élelmiszerlánc-biztonsági felügyeletet ellátó járási székhelyen tájékoztató értekezlet megtartására kerül(t) sor a területen működő vadásztársaságok képviselőinek.

Újabb hatósági feladatként jelent meg, hogy a társas vadászatot csak a megyei főállatorvos egyedi engedélye alapján lehet tartani, melyhez az illetékes tájegységi fővadász írásos hozzájárulása szükséges. A kilőtt vaddisznókból vett mintákat minden nap (hétfőn és ünnepnap is) 8-10 óra között kell átvennie a járási hivataloknak, ahol a szükséges személyi és tárgyi feltételeknek rendelkezésre kell állnia. A hatóságnak gondoskodnia kell arról is, hogy minden vadászatra jogosult a vadászati évben legalább egyszer ellenőrzésre kerüljön.

A magas kockázatú területen található valamennyi sertéslepet állatorvosnak kellett felkeresnie, az állományokat korcsoportonként összeírni, járványügyi felülvizsgálatot végezni és tájékoztatást adni.

Mivel ezt a feladat hatósági állatorvosokkal nem lehetett elvégezni, ezért szolgáltató állatorvosokat köteleztünk aktív közreműködésre.

A 2. számú határozat kiadása óta problémát jelent, hogy a vadgyűjtők és vadfeldolgozók – mivel a kockázatos területről származó testek és azokból készült termékek nem hagyhatják el az ország területét – nem veszik át a kilőtt, negatív testeket, így most már azok is ártalmatlanításra kerülnek, az ezekhez szükséges határozatok megírása és kiadása tovább terhelik az állategészségügyi rendszert.

A 2/2018. számú Országos Főállatorvosi Határozat (OFÁ) végrehajtása miatti rendkívüli hatósági feladatok ellátásának – elsősorban humánerőforrás – problémája miatt július 11-én megbeszélést tartottunk a kormányhivatal/járási hivatal vezetői és az állategészségügyi szakemberek részvételével.

A megyei állategészségügy személyi állománya elöregedett és évek óta súlyos humánerőforrás gondokkal küzd. Jelenleg is minden járásban és a főosztályon is van üres, korábban állatorvossal betöltött státusz.

Az OFÁ határozat alapján a megye nagy része ASP szempontjából a magas kockázatú terület alá esik (a megyei 53 vadászatra jogosultból 47 magas, 6 közepes kockázatú). A határozat jelentős terhet ró az állategészségügyi hatóságra, hiszen a vadászatra jogosultaknak, az állati melléktermék megsemmisítésének, a moslák etetés tilalmának, a szálláshely szolgáltatóknak, az aktív közreműködésre kötelezetteknek, vagy a sertéstartó telepeknek az ellenőrzése mellett új elem, hogy az ASP mintákat minden nap (beleértve a hétvégét és ünnepnapokat is) 8 és 10 óra között át kell venni a hatósági állatorvosoknak (összesen 10 fő) a járásokban.

A határozathoz kapcsolódóan jelentősen megnőtt az adminisztrációs teher is a járásokban (pl. nagyszámú határozat kiadása, minták nyomon követése, excel táblázatok vezetése, plusz iktatási feladatok, pénzügyi teljesítések előkészítése és összesítése). A jelenlegi egy fő titkárnő nem elég a feladatok maradéktalan ellátásához, ezért javaslatként az állategészségügy részéről elhangzott, hogy a járási hivatalvezetők belső átcsoportosítással (a jelenlegi létszámstop miatt) legalább napi 4 órában biztosítsanak adminisztratív munkaerőt erre a célra. Az ASP-vel kapcsolatos dokumentáció naprakészsége és pontossága elengedhetetlenül fontos az Európai Unióból érkező auditorok ellenőrzése illetve Magyarország mentességének elismerése során.

Az OJK folyamatosan, napi szinten kér adatokat, tájékoztatást a járványhelyzet alakulásával párhuzamosan az érintett megyéktől.

A minta átvételek humánerőforrás oldalát hivatalon belüli munkaerő átcsoportosítással illetve jogosult állatorvosok bevonásával tudjuk megoldani. Jelenleg a megyében lévő 10 fő hatósági állatorvosi létszám, jövőre várhatóan 8 főre csökken, ami tovább súlyosbítja az évek óta tartó állatorvos hiányt. A meglévő elöregedett létszámhiányos személyi állománnyal a fertőzött terület növekedéséből adódó plusz járványügyi feladatok ellátása (figyelembe véve a hétfégi minta átvételeket is), hosszú távon rendkívül nehéz helyzetbe hozza a megye állategészségügyi rendszerét.

Az OJK álláspontja alapján az ASP vaddisznóban történt magyarországi megállapításai, az európai, kiemelten a szomszédos országok járványhelyzetének romlása miatt fokozott a veszélye annak, hogy a vírus átterjed a házisertés állományokra is, mely az ágazatra nézve súlyos következményekkel járna (exportból kizárás, kereskedelmi korlátozások), ezért fokozni kell a sertéstartó gazdaságok, különösen a kislétszámú állományok járványvédelmi készültségét. A sertéstenyésztő, sertéstartók érdekvédelmi szervezeteivel közösen meghatározásra kerültek azok a minimum követelmények, melyeket a

fertőzött területen a létszámtól függetlenül be kell tartani valamennyi gazdaságban. A magas kockázatú területeken ez a követelményrendszer, mint „Jó sertéstartói gyakorlat” kerül bevezetésre.

Az állategészségügyi hatóságnak a feladat végrehajtása érdekében a fertőzött és a magas kockázatú területen lévő kislétszámú sertéstartók részére el kellett juttatni a kiadott tájékoztatót, a követelményrendszert, a sertés állomány nyilvántartót, látogatási naplót és az állattartói nyilatkozatot dokumentált módon. A területen illetékes jegyzőknek is megküldtük a tájékoztatót, hogy a helyben szokásos módon tegyék azt közzé és hívják fel a lakosok figyelmét a regisztráció elvégzésére. A nyilatkozatok alapján a NÉBIH iránymutatásai alapján támogató jellegű audit megszervezésére kerül majd sor.

2018. augusztus 17-én az Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztályon az állategészségügyi hatóság szakemberei valamint a Salgótarjáni Városgazdálkodási és Üzemeltetési (VGÜ) Kft. képviselői megbeszélést tartottak az afrikai sertéspestis megelőzése és korai felismerése kapcsán keletkező állati eredetű melléktermékek gyűjtése, tárolása tárgyában.

A VGÜ Kft. képviselői részéről megerősítésre került, hogy a szállító kapacitás bővítése mind eszköz (újabb járművek üzembeállítása), mind pedig a humán erőforrás területén folyamatban van, így várhatóan a jelentkező többletfeladatot el tudják látni.

A NÉBIH 2018. szeptember 26-án megküldte azt az eljárásrendet, mely az ASP járványügyi intézkedések során elrendelt kártalanításokkal kapcsolatos pénzügyi szakmai iránymutatást tartalmazza.

Az elmúlt hónapokban az afrikai sertéspestis járványügyi helyzet Romániában jelentősen romlott. Újabb kockázatelemzést kellett végezni, amely azt mutatta, hogy a 2/2018. számú országos főállatorvosi határozat 1. számú mellékletében meghatározott területeket módosítani szükséges (3/2018. OFÁ határozat, szeptember 21.).

Nógrád megye esetében 16 vadgazdálkodási egység bekerült a fertőzött területbe, a megye többi vadgazdálkodási egysége pedig a magas kockázatú terület része lett.

Az országos főállatorvos a betegség továbbterjedésének megelőzése és a járványügyi helyzet hatékony felmérése érdekében a megye fertőzött területeire azonnali intézkedéseket rendelt el október 1-én. A leglényegesebb elemei a következők voltak. A járási hivatalnak valamennyi sertéstelepre megfigyelési zárlatot kell elrendelnie, korcsoportonkénti nyilvántartást kell vezetni, az állattartónak a saját célra történő vágását 48 órával a vágás előtt be kell jelentenie, a járási főállatorvos a járványügyi kockázat alapján dönt a húsvizsgálat illetve a virológiai vizsgálat céljából történő mintaküldés előírásairól valamint részletesen szabályozza a sertés szállítás szabályait továbbtartás illetve vágás esetén.

Október 5-én a megváltozott járványügyi helyzet miatt megbeszélést tartott a megyei és járási állategészségügy valamint a pásztoi és salgótarjáni járási hivatalvezető, melynek eredményeként az a döntés született, hogy a humán erőforrás aránytalansága miatt a feladatellátás zavartalan biztosítása érdekében egy hatósági állatorvos átirányítása válik szükségessé Pásztóra október 15-től. A mintaátvételek helyszínei is bővültek, már Szécsényben és Szendehelyen is biztosított a vadászatra jogosultaknak a mintaleadás lehetősége és a körjárással történő szállítás is naponta megoldott.

A NÉBIH Országos Járványvédelmi Központ október 8-án újabb módosító intézkedéseket rendelt el a fertőzött területen, melynek értelmében a társas vadászat vaddisznótól eltérő fajok esetében

engedélyezhető, a vaddisznók esetében - a társas vadászat megtartásához hasonló módon – csoportos diagnosztikai kilövés rendelhető el a Főosztály által meghatározott módon és feltételekkel.

Október 26-án az OJK vezetője elrendelte, hogy - a korábbi heti jelentés helyett - a 3/2018. OFÁ határozat alapján a megye fertőzött területté nyilvánított területén végrehajtott intézkedésekről napi jelentést kell küldenie a főosztálynak.

Az országos főállatorvos október 29-én tájékoztatta a megyei kormány megbízottat, hogy a NÉBIH ÁDI eredményközlője szerint Mátrakeresztes külterületén, az Egererdő Zrt. vadászterületén 2 elhullott vaddisznóból vett mintában ASP került kimutatásra. Az elhullott állatok tetemére a már korábban korlátozás alá vont területen találtak rá, a járványügyi nyomozás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fertőzés a korábbi heves megyei esetekhez kapcsolódik, a vírus mozgása a vaddisznó populáción belüli terjedés következménye. A járványügyi helyzet alapján november 5-én felállításra került a Helyi Járványvédelmi Központ, kinevezték annak vezetőjét és erről tájékoztattuk az OJK-t is.

A november 8-ai Szakértői Csoport ülésén az a határozati javaslat született, hogy a heves megyei szigorúan korlátozott területet növelni szükséges az újabb megállapított esetek kapcsán és ez Nógrád Megye vonatkozásában azt jelenti, hogy az 551250 kódszámú vadgazdálkodási egység teljes területe is ebbe a kategóriába kerül besorolásra.

Kiemelésre került, hogy a vaddisznó állományok gyérítése hatékonyabb és az elhullott vaddisznók megtalálása és bejelentése eredményesebb kell, hogy legyen a járvány leküzdése érdekében.

November 15-én Salgótarjánban az ÁDI igazgatója tájékoztatást adott, hogy a NÉBIH az INTEL (Intelligens Élelmiszerlánc-biztonsági elemző Rendszer) projekt keretében a LABOR rendszer részeként fejleszti az ASP laborvizsgálati megrendelőjének elektronikusan kitölthető és beküldhető változatát, melyet 2019. február 1-jétől kötelezően kell majd használni.

A Nógrád Megyei Vadászkamara szervezésében az OFÁ határozat értelmében kötelező ASP-vel kapcsolatos Járványvédelmi Vadászképzésen a megyében eddig 7 helyszínen 1353 főnek tartottunk oktatást. Ezekon a dokumentált képzéseken a vadászok megkapták a legfrissebb információkat az ASP járványhelyzettel kapcsolatban, valamint elsajátították a betegséggel kapcsolatos ismereteket. A vadászok a képzést követő vizsgán adtak számot a megszerzett tudásról, továbbá a képzés elvégzéséről hatósági igazolást kaptak.

A fentiekben leírtak alapján az ASP járványhelyzete napról napra változik, mely állandó készenlétet és gyors reagálást követel meg a komoly humán erőforrás hiánnyal küzdő állategészségügyi hatóság mindennapi munkájában. Szükséges a döntéshozók részéről egy olyan koncepció kidolgozása, mely hosszú távon biztosítja a személyi és tárgyi feltételeket a hatóság hatékony működése érdekében. A betegség jellegéből adódóan várhatóan hosszú, akár 5-10 évig tartó állapotra kell felkészülni, leküzdéséhez elengedhetetlen minden érintett részéről a megfelelő hozzáállás és az elrendelt igazgatási intézkedések betartása.

A Nógrád Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztálya 2018. évi tevékenysége

A földügyi szervezetrendszer érintő legutóbbi változások

A földhivatali intézményrendszer funkcionális átalakítása eredményeképpen 2017. január 1-től a Kormányhivatalokban korábban önálló földhivatali főosztályok átalakultak, összevonásra kerültek más, a kormányhivatalokon belül működő főosztályal. A megoldás nem egységes. A legtöbb megyében Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály néven működnek tovább, de pl. Csongrád megyében a Hatósági Főosztály részeként, Pest megyében Élelmiszerlánc-biztonsági, Földhivatali, Növény- és Talajvédelmi, Erdészeti Főosztályként, a fővárosban pedig a volt Földhivatali Főosztály a földügyi informatikai szakrendszerek üzemeltetését, fejlesztését ellátó – korábban önálló központi hivatalként működő – Földmérési és Távérzékelési Intézettel (FÖMI-vel) került összevonásra Budapest Főváros Kormányhivatal Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály néven.

Az ingatlanügyi hatósági hatáskörök címzettje – változatlanul speciális illetékességgel – a járási hivatal vezetője illetve a kormány megbízott.

Az ingatlan-nyilvántartásért, a földmérésért és térképészetért, valamint a földügyekért való felelősségi körében a szakmai irányítói feladatokat az agrárminiszter látja el a Földügyi és Térinformatikai Főosztályon keresztül.

A 2018. szeptember 11. napjától hatályos SZMSZ alapján „a földügyekért felelős államtitkár gyakorolja a fővárosi és a megyei kormányhivatalok földügyi igazgatási hatósági és igazgatási tevékenységével kapcsolatos szakmai felügyeletet, a fővárosi és megyei kormányhivatalok számára e körben előkészített leiratokat, köriratokat jóváhagyja és kiadományozza”.

Nógrád megyében a korábbi megyei földhivatal egy összevont földhivatali osztályként – jelenleg 14 fővel - az Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztályon belül tevékenykedik. Az osztály dolgozói közül 6 fő ingatlan-nyilvántartási, 3 fő földmérés- és térképészeti, valamint 1 fő mezőgazdasági szakterületi feladatokat lát el. További 2 fő titkársági ügyintézőként dolgozik, valamint 1 fő pénzügyi ügyintézői munkakörben a kormányhivatal Pénzügyi Főosztály személyi állományából került átirányításra. Az osztály vezetője, aki egyben főosztályvezető-helyettesi beosztásban van, földmérő mérnök végzettségű. Valamennyi ügyintéző rendelkezik a feladat ellátásához szükséges szakirányú képesítéssel, valamint több éves szakmai gyakorlattal a földügyi igazgatás területén. 9 fő szakirányú felsőfokú, 4 fő szakirányú középfokú végzettségű.

A földügyi szakigazgatási feladatok ellátása az integráció, illetve a központi hivatalok átalakítása után a kormányhivatali, járási hivatali rendszerben változatlanul, a jogszabályi és szakmai követelményeknek megfelelően történik.

Számos hatósági ügynek - a szakhatósági rendszer kormányhivatalon belüli megszüntetésének köszönhetően, döntően a földvédelmi és telekalakítási kérelmeknél - a korábbi hosszadalmas szakhatósági megkeresés helyett egyszerűsödött az eljárása, valamint több földügyi hatósági eljárás és adatszolgáltatás vált díj- illetve illetékmentessé.

Az ingatlan-nyilvántartási ügyek intézése, az egységes ingatlan-nyilvántartás vezetése, valamint az abból történő adatszolgáltatás általánosan az ingatlan fekvése szerint illetékes járási hivatal, mint elsőfokú ingatlanügyi hatóság hatáskörébe tartozik.

A megyében elsőfokú ingatlanügyi hatóságként **4 járási földhivatali osztály** működik: Balassagyarmaton a balassagyarmati és szécsényi járás, Pásztón a pásztói járás, Rétságon a rétsági járás, míg Salgótarjában a salgótarjáni és bátonyterenyi járás illetékességi területén.

A **megyei kormányhivatalon belül működő földhivatali osztály** az ingatlan fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási hatáskörében másodfokon eljáró ingatlanügyi hatóság, amely szakmailag irányítja, felügyeli és ellenőrzi a járási földhivatalok munkáját, közvetíti a hivatalok és az Agrárminisztérium, valamint a földügyi informatikai szakrendszerek üzemeltetését, fejlesztését ellátó Fővárosi Kormányhivatal közötti adatforgalomban. Felügyeli a földbirtok-politikai tevékenységet, szolgáltatja a földügyi szakigazgatással kapcsolatos statisztikákat. Felügyeli, műszakilag támogatja és koordinálja a járási földhivatalok ingatlan-nyilvántartási és földmérési, térképészeti tevékenységét. Elvégzi az új felmérésekkel, térképfelújítással, az ingatlan-nyilvántartás átalakításával, a birtokrendezések előkészítésével kapcsolatos feladatokat.

A földhivatali feladatok ellátásának jogszabályi háttere, hatáskör- és illetékesség a földügyi igazgatási feladatkörben eljárva

1. Szervezeti és Működési Szabályzat

A fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló **39/2016. (XII. 30.) MvM utasítás 52. §-a** rendelkezik a földhivatalok feladatairól:

„A kormányhivatalok szervezeti egységei a földhivatali feladatok körében ellátják a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről, az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló kormányrendeletben és egyéb külön jogszabályokban meghatározott, a kormányhivatal feladat- és hatáskörébe tartozó feladatokat.”

2. Kijelölő kormányrendelet

A földhivatalok hatáskörét és illetékességét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló **383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet** állapítja meg.

E rendelet alkalmazásában a földügyi igazgatás kiterjed:

- az ingatlan-nyilvántartással,
- a földhasználati nyilvántartással,
- a földművesekről, a mezőgazdasági termelőszervezetekről és a mezőgazdasági üzemközpontokról vezetett nyilvántartással (a továbbiakban: földműves nyilvántartás),
- a földmérési és térképészeti állami alapfeladatokkal és alapmunkákkal - ide nem értve a honvédelmi célú földmérési és térképészeti tevékenységet - a földméréssel, térképészettel, távérzékeléssel, térinformatikai rendszerek működtetésével és az államhatárral kapcsolatos nemzetközi kötelezettségekkel,
- a földminősítéssel, a földvédelemmel, a földhasznosítási előírások érvényesülésével,
- a földtulajdoni és a földhasználati előírások érvényesülésével,
- a földforgalommal,
- a telekalakítással összefüggő feladatok ellátására.

A földügyi igazgatási feladatkörében eljáró különös illetékességi szabályok szerint:

Ingotlanügyi hatóságként:

- az ország területére a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv,

- az adott megye (főváros) területére a fővárosi és megyei kormányhivatal,
- a kijelölt rendelet 1. mellékletben meghatározott területre a járási (fővárosi kerületi) hivatal jár el.

Ha a jogszabály másként nem rendelkezik, **első fokon** az ingatlan fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási hatáskörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatal, **másodfokon** az ingatlan fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal jár el.

Mezőgazdasági igazgatási szervként:

A földműves nyilvántartás vezetésére, valamint a Földforgalmi törvény szerinti mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási feladatkörében eljáró elsőfokú hatóságként

- a járási hivatal,
- másodfokú hatóságként a fővárosi és megyei kormányhivatal jár el.

A Földforgalmi törvényben meghatározott szerzési feltételek, korlátozások és tilalmak betartásának ellenőrzésére, továbbá az ezzel kapcsolatos jogkövetkezmények alkalmazására, a biztonsági okmánnal összefüggő kötelezettségek ellenőrzésére elsőfokú hatóságként

- a járási hivatal,
- másodfokú hatóságként a fővárosi és megyei kormányhivatal jár el.

A föld fekvése szerint illetékes **megyei kormányhivatal** jár el mezőgazdasági igazgatási szervként a föld tulajdonjogának hatósági jóváhagyáshoz kötött megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban, továbbá a szerzési feltételek igazolására szolgáló hatósági bizonyítványok kiadásában.

A föld fekvése szerint illetékes **járási hivatal** jár el mezőgazdasági igazgatási szervként a hatósági jóváhagyáshoz kötött földhasználati szerződések hatósági jóváhagyására irányuló eljárásban.

3. Földügyi eljárások részletes szabályai

Az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló **384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet** alkalmazásában a földügyi igazgatás kiterjed a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendeletben felsorolt földügyi feladatok ellátására.

E rendelet tartalmazza egyebek mellett:

- az ingatlan-nyilvántartási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket
- a földügyi szakigazgatást érintő speciális feladatokat
- a termőföld hasznosításával, védelmével és a földminősítéssel kapcsolatos eljárások részletes szabályait
- a telekalakítási eljárást és
- a föld tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerzési képesség igazolását.

A földügyi szakigazgatást érintő speciális feladatok

Az egész országra kiterjedő kiemelt földhivatali feladat a részarány földkiadás során keletkezett osztatlan közös földtulajdon megszüntetésére irányuló eljárások végrehajtása, amely megyénkben jelenleg 3 járási földhivatal illetékességi területén, az I. üteme Pásztón, a II. Salgótarjánban, majd V. ütemként Rétságon zajlik. Az I - II. ütem az idén befejeződött, a 2018. január 1-jén indul Rétsági Járás jelenleg az előkészítésnél tart. Majd megyénkben utolsóként - VI. ütemmel - a balassagyarmati és

szécsényi járások területét magában foglaló Balassagyarmati Járási Hivatal Földhivatali Osztályán zárul a program. Ezáltal mintegy **2000 önálló földrészlet** kerül kialakításra, ahol az érintett földtulajdonosok – mint ügyfelek száma - meghaladja az **5000 főt**. Az eljárásban a földhivatal, mint koordináló és szakmai felügyeletet biztosító hatóság vesz részt, mellette a szintén szoros határidők között végrehajtandó jelentési kötelezettséggel a projektet irányító Agrárminisztérium és a Nemzeti Kataszteri Program felé.

A Földhivatali Osztály általános feladatai

1. Ingatlan-nyilvántartási és földforgalmi szakterületen, egyéb mellett:

- Ingatlanügyi hatóságként ellátja az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvényben, és annak felhatalmazása alapján kiadott rendeletekben meghatározott feladatokat,
- Mezőgazdasági igazgatási szervként ellátja a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló törvényben, a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló törvényben, valamint az azok felhatalmazása alapján kiadott rendeletekben meghatározott feladatokat.
- Elbírálja az ingatlan-nyilvántartási ügyekben hozott elsőfokú döntések ellen benyújtott és felterjesztett fellebbezéseket, továbbá a szakterületet érintő ügyekben perképviselőt lát el.
- Irányítja és ellenőrzi a megyei ingatlan-nyilvántartás szakterületét, biztosítja az egységes jogalkalmazási gyakorlatot;
- Szervezi, ellenőrzi és irányítja az ingatlan-nyilvántartás tartalma és a tényleges állapot összhangja érdekében végzendő feladatokat;
- A biztonsági papír, átpántoló címke és biztonsági pecsétcímke kezelésére vonatkozó előírásoknak megfelelően ellátja a járási hivatalok földhivatali osztályainak irányítását a tulajdoni lapról kiállított másolatok vonatkozásában, valamint ellátja azok ellenőrzését és műszaki támogatását a biztonsági elemek kezelésével és felhasználásával kapcsolatban. –
- Megyei szinten koordinálja az ingatlan-nyilvántartási igazgatási szolgáltatási díjak beszedését;
- Folyamatosan vezeti a hatáskörébe tartozó nyilvántartásokat (települések igazgatási területe, özssterületek nyilvántartása, változások vezetése);
- Közreműködik a külföldön kiállított okiratok igazságügyért felelős miniszterhez történő továbbításában, állásfoglalás kiadása céljából; intézkedik a hatáskörbe tartozó iratok külföldre történő kézbesítése iránt;
- Ingatlan-nyilvántartási statisztikai adatokat állít össze és terjeszt fel a szakmai irányító szerv részére;
- A járási hivatalok földhivatali osztályaival együtt ellenőrzi a számítógépes ingatlan-nyilvántartási rendszer szolgáltatásait igénybe vevők adatlekérdezéseinek jogszerűségét és a biztonsági előírások betartását;
- A beadványokban előadott ingatlanügyi hatósági panaszokat kivizsgálja, szükség esetén jelentést tesz a szakmai irányító szerv részére;

2. Földmérési és földügyi szakterületen, egyéb mellett:

- Ingatlanügyi hatóságként ellátja a termőföld védelméről, valamint a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló törvényben, és annak felhatalmazása alapján kiadott rendeletekben meghatározott feladatokat;

- Telekalakítási hatóságként ellátja az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényben, és annak felhatalmazása alapján kiadott rendeletekben meghatározott feladatokat;
- Megyei szinten felügyeli a részarány földkiadás során keletkezett osztatlan közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos hatósági feladatok végrehajtását;
- Elbírálja a földmérési és földügyi ügyekben hozott elsőfokú döntések ellen benyújtott és felterjesztett fellebbezéseket, továbbá a szakterületet érintő ügyekben perképviselőt lát el;
- Megyei szinten koordinálja, segíti a parlagra elleni közérdekű védekezéssel kapcsolatos járási hivatali feladatok végrehajtását;
- Gyakorolja a földmérési alappont-hálózati pontok felett a tulajdonosi/kezelői jogokat;
- Ellátja a földmérési és térképészeti szakfelügyeletet;
- Vezeti a közigazgatási és fekvéshatárok adatbázisát;
- Ellátja az állami földmérési jelek helyszínelését és karbantartását;
- Ellátja az állami földmérési térképi adatbázisból, az alaphálózati pontok adatbázisából és a forgalomból kivont földmérési és térképészeti adatokból történő adatszolgáltatást, adat- és térképtárat működtet;
- Koordinálja, és szakmai iránymutatásokkal segíti a törvény által előírt hasznosítási, valamint ideiglenes és mellékhasznosítási kötelezettség teljesítésének folyamatos ellenőrzését, felel a határszemle ellenőrzések megszervezéséért, végrehajtásának irányításáért;
- Koordinálja és ellenőrzi a földvédelmi statisztikai program folyamatos vezetését;
- Szakmailag irányítja és ellenőrzi a közhiteles földhasználati nyilvántartás vezetését és az adatok szolgáltatását;
- Intézkedik az engedély nélkül elmozdított, vagy elpusztult geodéziai alappontok esetében a kártérítési igény érvényesítéséről;
- A terepi és térképi állapot összhangjának biztosítása érdekében felügyeleti munkája során helyszínelési munkát végez, az észlelt eltérések rendezése céljából az illetékes járási hivatalnál eljárást kezdeményez;
- Elősegíti a földmérési műszaki fejlesztést, részt vesz új technológiák, és eljárások átvételében, azok hatékony alkalmazásában;
- Amennyiben az a hatósági feladatok ellátását nem veszélyezteti, díjfizetés ellenében kisegítő vagy vállalkozási tevékenységként mérnöki szolgáltatást és műszaki tanácsadást végez;
- Közreműködik a településrendezési tervek és a helyi építési szabályzat véleményezési eljárásában a termőföldvédelem érvényesítése érdekében;
- Nyilvántartja, és folyamatosan figyelemmel kíséri a jogerős és végrehajtható határozatokban kirótt földvédelmi járulékok és bírságok, valamint a földhasználati és eljárási bírságok befizetését, valamint az eredeti állapotba való helyreállítási kötelezettség teljesítését előíró határozatokban foglaltak végrehajtását;
- Folyamatosan intézkedik a Földművelésügyi Minisztérium szakfőosztályai felé a jogerős és végrehajtható határozatokban kirótt földvédelmi járulékok és bírságok nyilvántartásból való törlése, illetve visszafizetése iránt, ha a törlés illetve a visszafizetés megalapozott;

- Megszervezi és lebonyolítja a járási hivatalok földhivatali osztályainak szakmai átfogó és céllellenőrzéseit.

A Földhivatali Osztály földügyi igazgatási feladatok ellátására, valamint a járási földhivatali osztályok ellenőrzésére vonatkozó 2018. évi szakmai feladattervében szereplő fontosabb tevékenységek

1. Kiemelt feladatok:

- Folyamatosan vizsgálni kell az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis és az ingatlan-nyilvántartási állapot egyezőségét, eltérés esetén meg kell tenni a szükséges – jogszabályi előírásoknak megfelelő – intézkedéseket az egyezőség biztosítása érdekében.
- Folyamatosan el kell végezni a TakarNet hozzáférési jogosultsággal rendelkező felhasználók – adatlekérdezései jogszerűségének és a biztonsági előírások betartásának törvényben meghatározottak szerinti – ellenőrzését.
- Folyamatosan el kell végezni a földátruházási biztonsági okmányt kezelő közjegyzők, ügyvédek vagy az adott szervezetnél működő jogtanácsos biztonsági okmánnyal összefüggő kötelezettségeinek jogszabályban meghatározottak szerinti ellenőrzését.
- Termőföldek engedély nélküli igénybevételeinek feltárása, az eljárás lefolytatása.
- A termőföld eredeti állapotának helyreállításáról szóló jogerős és végrehajtható határozatokban foglalt kötelezettség kikényszerítése.
- Különös gondot kell fordítani a szakfelügyeleti ellenőrzés körébe tartozó feladatok végrehajtására, ütemezetten ellenőrizni kell a földmérési szakfelügyelet keretében a földmérési adatok és az állami földmérési térképi adatbázisokból, valamint az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisokból szolgáltatott adatok jogszerű felhasználására vonatkozó előírások betartását.
- A földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény, valamint a részarány földkiadás során keletkezett osztatlan közös tulajdon megszüntetésének részletes szabályairól szóló 374/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet előírásaiban megfogalmazott szakmai követelmények, valamint a költségvetési és jogszabályi előírások szerinti ingatlanügyi hatósági feladatok betartásának folyamatos ellenőrzése.
- Gondoskodni kell az informatikai rendszerekhez való hozzáféréseket biztosító jogosultságok szabályszerű és biztonságos kezeléséről, figyelemmel kell kíséreni a jogosultságok naprakész kiosztását, nyilvántartását és szükség szerint intézkedni kell módosításukról.
- El kell látni – a főosztály által meghatározott módon – az elektronikus ügyintézés fokozatos bevezetésével kapcsolatos informatikai feladatokat.

2. Igazgatási és oktatási feladatok:

- Az ügykezelők, igazgatási előadók ellátják a földhivatalok iktatási feladatait, az iratok (irattárak) kezelését és irattározását. Az ügyiratkezelésre előírt határidők betartásának figyelemmel kísérése. Amennyiben határidőn túl lévő ügyiratok keletkeznek, azok kimutatásba foglalása az előadói könyvek alapján és a kimutatás átadása a vezető részére. (TAKAROS illetve más iktató rendszer alapján.)

- Hálózatok üzemeltetése: a hivataloknál minden reggel (lehetőség szerint napközben is) ellenőrizni kell a hálózatot, az érkezett üzeneteket továbbítani kell a vezetők vagy általuk megbízottak részére. A hivatalok éjjel-nappali FAX fogadást biztosítani kell.

3. Pénzügyi és gazdálkodási feladatok:

- A bevételek számlázásával, nyilvántartásával és az ehhez kapcsolódó pénzkezeléssel kapcsolatos feladatok ellenőrzése.
- A földhivatalok tulajdonában lévő és elhasználódott anyagok, eszközök selejtezése (a selejtezési bizottság közreműködésével).
- A hivatali gépkocsik igénybevételével, irányításával, műszaki állapotával, kihasználtságával kapcsolatos ellenőrzések végrehajtása, üzemeltetéssel járó feladatok ellátása.
- Salgótarján, Május 1. út 41. számú társasház 2018. évi gazdálkodásáról beszámoló és a 2019. évi költségvetés tervezetének elkészítése.

4. A járási hivataloknál előírányzott célvizsgálatok:

- A föld tulajdonjogának bejegyzésére vonatkozó döntések jogszerűségének ellenőrzése.
- A jogszabályokban meghatározott földmérési és térképészeti tevékenységet végző gazdálkodó szervezetek szakfelügyeleti ellenőrzése.
- Az iktatás és széljegyzés szabályszerűségéről illetve az adatszolgáltatások jogszerűségéről.
- A termőföldre vonatkozó hasznosítási kötelezettség ellenőrzése (határszemle).
- A parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának ellenőrzése.
- Célvizsgálat a földtulajdonszerzésekre vonatkozó jogszabályi előírások ellenőrzése a 2017. 09. 01. után jóváhagyott és bejegyzett tulajdonszerzések esetén, a 2013. évi CXXII. tv. 13. § (1)-(2) bekezdése alapján a földhasználat átengedésének ellenőrzése.

5. Átfogó ellenőrzési feladatok:

Komplex vizsgálat a Salgótarjáni Járási Hivatal Földhivatali Osztályánál, a földhivatal 2017. és 2018. évi 1. féléves munkájának átfogó ellenőrzésére. Az ellenőrzés október hónapban kezdődött, jelen pillanatban a szakterületek által tételesen vizsgálat alá vont ügyiratok jogszerűségének helyszínen történő ellenőrzésénél tart.

6. A 2018. évi határszemle végrehajtása:

Nógrád megyében az erdő nélküli termőterület 123.455 hektár. Tárgyi évben a megye mezőgazdasági területének 15,06%-án, összesen 18683 hektáron végeztük el az ellenőrzést, mely 19 települést érintett. Az ellenőrzött területből 21 hektár volt a hasznosítatlan terület. Művelési ág változás 32 db, amely 156 hektárt érintett. 2018. évben az ellenőrzött településeken engedély nélküli más célú hasznosítás feltárására nem került sor.

A helyszíni ellenőrzések során a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásához kapott kézi PDA (GPS) számítógépet használtuk a hasznosítatlanul talált földrészek beazonosításához. A határszemlét a 4 járási földhivatali osztály 4 mezőgazdászja május és június hónapban végezte a járásonként rendelkezésre álló terepjáró gépkocsival. Az utóellenőrzésekre –költségtakarékossági szempontból - a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásával párhuzamosan került sor.

A szemle időpontjáról a társhatóságok - a Nemzeti Agrárkamara Területi Igazgatósága, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Osztálya - minden

esetben értesítést kaptak. A területileg illetékes önkormányzatok tájékoztatása a szemlék időpontjáról külön végzésben történt, melyben a földhivatal kérte a lakosság tájékoztatását a helyben szokásos közzététel útján.

A földhivatalok mezőgazdászai a 2018. évi „Határszemle Útmutató”-ban foglaltak szerint végezték el a feladatokat. A helyszíni szemle során feljegyzés készült a hasznosítatlan területekről. A földhasználók, tulajdonosok beazonosítása után került sor a felszólítások kiadására. Az idei évben eddig a felszólítások hatására a földhasználók eleget tettek a hasznosítási kötelezettségüknek. A Salgótarjáni Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földhivatali Osztálya – az osztatlan közös tulajdon megszüntetése miatt - még nem fejezte be a határszemle során hasznosítatlanul talált ingatlanok utóellenőrzését, továbbá a rétsági járás illetékességi területén szintén az osztatlan közös tulajdon megszüntetésének munkálatai az utóellenőrzések átnyúlnak 2019-re is. Mivel a felszólítások kiadása és az utóellenőrzések, illetve a felróhatósági vizsgálatok után kerül csak sor a földvédelmi bírság kiszabására, a tárgyévben eddig nem került sor bírságoló határozat kiadására.

A legjellemzőbb művelési ág változások továbbra is a szántók gyepesedése, illetve a nem termő gyümölcsös ültetvények felszámolása, szántóvá alakítása, illetve gyakori az önerdősülés. A mezőgazdasági dűlőutak állapota változatos képet mutat a helyszínelte településeken. Mivel az önkormányzatok anyagi helyzete nem teszi lehetővé a földutak rendszeres karbantartását, többnyire közmunkaprogram keretében tisztítják az árkokat illetve próbálják esetenként helyreállítani a zivatarok utáni legrosszabb részeket. A zártkerti utak állapota a legkaotikusabb, mivel a vízelvezető árkok a rendszeres karbantartás hiánya miatt nem képesek elvezetni az utóbbi időben rendszeressé váló heves záporok, zivatarok nyomán lezúduló vízmennyiséget, így azok gyakran járhatatlanná válnak.

2018. évben is kiemelt feladatként jelentkezett a beruházási területeken a mellékhasznosítás és az ideiglenes hasznosítás ellenőrzése. Az idei évben a határszemlével érintett településeken beruházási területként nyilvántartott ingatlanok száma 1 db, területe 1,1061 hektár. Beruházási célterületként nyilvántartott ingatlan nem volt.

A művelés alól kivett területeken a mellék-, illetve az ideiglenes hasznosítási kötelezettség teljesítésének a tulajdonosok eleget tettek. Külterületen megfigyelhető, hogy csökkent a parlagon hagyott, műveletlen, gyomos területek nagysága. Az utóbbi három év határszemléjéről megállapítható, hogy folyamatosan csökken a hasznosítatlan feltárt területek nagysága és azok is a felszólítás után hasznosításra kerülnek. A jogkövető magatartáson túlmenően a hasznosítás elvégzése nagyban köszönhető még a területalapú támogatás igénybe vételének is. A határszemle ellenőrzésekkel érintett településeken újrahasznosítási eljárás lefolytatására nem került sor. Az ellenőrzött településeken összesen 1 db mintatér szűnt meg és 9 db pótlására volt szükség. A területek a salgótarjáni járási illetékességi területén találhatóak.

7. A parlagfű elleni közérdekű védekezés 2018. évi végrehajtása:

A parlagfű mentesítéssel összefüggő helyszíni ellenőrzések végrehajtására 2018. 07. 01-től 2018. 10. 19-ig terjedő időszakban került sor. A megye valamennyi településére kiterjedő helyszíni ellenőrzésekre a földhivatal útvonaltervet készített, melyet megküldött a Balassagyarmati Járási Hivatal Növény és Talajvédelmi Osztályának, az Agrárkamarának és az Önkormányzatoknak. Az ellenőrzéseket a járási hivatalok földhivatali osztályai, illetve a NMKH Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztálya végezte. A helyszíni ellenőrzéseken általában részt vettek

a növényvédelmi felügyelők is. A megye teljes mezőgazdasági területe - mely egyben az ellenőrzött terület is - 123.455 hektár. Az ellenőrzésekre a gépkocsit minden esetben a földhivatal biztosította. A helyszíni ellenőrzésekre költségtakarékossági szempontból egy menetben került sor. A balassagyarmati járás területének ellenőrzésébe a jelentős számú és nagy területű települések miatt a Balassagyarmati Járási Hivatal Földhivatali Osztálya mellett a – a korábbi évekhez hasonlóan – az Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztályának mezőgazdász is besegített.

A tavalyi évhez képest jelentősen nőtt a parlagfűvel fertőzött terület a megyében, amely összesen 70 db foltot és mintegy 281 hektár területet jelentett. A kultúrák közül a leginkább fertőzött növény a napraforgó és olajtök volt, melynek vetésterülete a tavalyi évhez képest számottevően növekedett. A nyár első fele hűvösebb és csapadékosabb volt, míg az augusztus igen forró és csapadékmentesnek mutatkozott. A parlagfű szeptember végén, október elején már elvirágzott, magot érlett.

A megyében - az elmúlt évekhez hasonlóan - 2018-ban sem került felvételre távérzékelésen alapuló veszélyeztetettségű folt. A lakossági bejelentések száma 31 db volt, és ebből 16 db bizonyult megalapozottnak. A lakossági bejelentések általában egy héten belül kivizsgálásra kerültek és az ellenőrzés eredményéről visszajelzést küldtünk a PBR (parlagfű bejelentő rendszer) rendszeren keresztül.

A helyszíni ellenőrzésre fordított napok száma összesen 69 nap volt, melyben 5 fő mezőgazdász vett részt. A helyszíni szemlék során a terepjáró gépkocsik együttesen 6759 km-t futottak.

A parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtása során felmerült földhivatali költség – mivel jelenleg csak a tárgyévet megelőző 2017. évi adat áll rendelkezésre - az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló **2008.évi XLVI. tv. 50.§.** valamint a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, továbbá az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól szóló **221/2008.(VII.30) Korm. rendelet 8.§ (1)** bekezdése alapján összesen **381.941 Ft.**

Az ügyiratforgalmi statisztika (melléklet) is jól mutatja, hogy az összes beérkező iratoknak több mint a felét a földforgalmi ügyek intézése teszi ki. A 2014. május 1-jétől hatályos Földforgalmi törvény alkalmazásával – mezőgazdasági igazgatási szervként történő hatósági jogkörben - jelentős többletfeladat hárul az osztályra. A föld tulajdonjogának hatósági jóváhagyáshoz kötött megszerzésének eljárása, továbbá a szerzési feltételek igazolására szolgáló hatósági bizonyítványok kiadására vonatkozó - rendszeresen nagy számban beérkező - ügyiratokat csak feladat-átcsoportosítással, az egyéb tevékenységeik mellett más-más szakterületen dolgozó kollégák bevonásával sikerül határidő túllépés nélkül elintézni. A 14 fős osztályon jelenleg 8 fő foglalkozik napi rendszerességgel a termőföldre vonatkozó hatósági jóváhagyási feladatokkal.

A beszámolót készítették:

Élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi témakör:

Dr. Gombik Zsuzsanna főosztályvezető

Dr. Imre Sándor osztályvezető

Csáktornyai Rác Márta megyei minőség-ellenőrző mérnök

Földhivatali témakör:

Juhászné Tóth Éva főosztályvezető-helyettes

Melléklet

Ügyiratforgalom 2018. január 1-től – október 31-ig

Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály összesen

Ügykör	Érkezett ügyiratok száma (db)	Elintéztett ügyiratok száma (db)		Határidőben elintézetlen ügyiratok száma (db)	Határidő nyilvántartásban lévő ügyiratok száma (db)
		határ-időben	határidőn túl		
Ingtalan-nyilvántartás	421	404	0	9	8
Földmérés	307	286	0	21	0
Földvédelem, földminősítés	147	146	0	1	0
Igazgatás	195	187	0	7	1
Informatika	20	19	0	1	0
Pénzügy	421	404	0	9	8
Földhasználat	6	6	0	0	0
Osztatlan közös	22	19	0	0	3
Telekalakítás	2	2	0	0	0
Földforgalom	1723	1553	0	100	70
Összesen	3264	3026	0	148	90

A járási hivatalok első fokú döntései ellen felterjesztett fellebbezések (db)

Összesen:	Helybenhagyó	Megváltoztató	Megsemmisítő, és új eljárásra utasító	Még nincs jogerős döntés	Eljárás megszüntetése
42	33	3	1	3	2

Bírósági felülvizsgálat (db)

Összesen:	Keresetlevelet elutasító	Hatályon kívül helyező	Hatályon kívül helyező, és új eljárásra utasító	Még nincs jogerős döntés	Eljárás megszüntetése
19	4	0	1	12	2